

I. megoldás. Gondoljuk el, hogy Andi és Bandi nap nap után elmegy a Filatéliába és Bandi megmaradt gyűjteményének (egyik) legértékesebb darabját, Andi pedig a még meglevők közül a legértékesebb kettőt adja el. Ezt csinálják addig, míg összes bélyegük el nem fogy. Állítjuk, hogy minden nap Andi legfeljebb kétszeresét kapja annak az összegnek, mint amit Bandi kap, ebből a feladat állítása azonnal következik.

Első nap ez így van, hiszen a feltétel szerint Bandi legértékesebb bélyegénél nagyobb értékű Andinál sem lehet, és ugyanolyan értékűből is legfeljebb kettő.

Vegyük még észre, hogy az első napi eladások után maradt gyűjteményekre is igaz a feladat szövegében mondott feltétel. Ha most valamilyen ϵ -re ϵ -nél drágább bélyegből Andinál a , Bandinál b darab van, akkor azt kell látnunk, hogy $a \leq 2b$. Persze csak az az eset érdekes, ha $a \neq 0$. Andi két legértékesebb bélyegét adta el, tehát ekkor eredetileg $a + 2$ darab ϵ -nél értékesebb bélyege volt, Bandinak pedig b vagy $b + 1$ aszerint, hogy Bandi eladott bélyege ϵ -nél értékesebb volt-e vagy sem. Így $a + 2 \leq 2b$ vagy $a + 2 \leq 2(b + 1)$, ahonnan mindenképpen $a \leq 2b$, ahogyan kívántuk.

Tehát Andi és Bandi másnap ugyanolyan feltételekkel mennek bélyeget eladni, mint az első nap. Andi második nap is legfeljebb kétszer annyit kap bélyegeiért, mint Bandi; ugyanígy a harmadik napon is stb.

Előbb-utóbb mindkét gyűjtemény elfogy, s mivel minden nap Andi legfeljebb kétszer annyit kap, mint Bandi, gyűjteménye is legfeljebb kétszer olyan értékes.

II. megoldás. A bizonyítás egy érdekes algebrai azonosság – az úgynevezett Abel-féle átrendezés – felhasználásával könnyen elvégezhető.

Jelölje a két gyűjteményben szereplő bélyegértékeket nagyság szerint növekvő sorrendben $0 = e_0 < e_1 < e_2 < \dots < e_n$, és minden $i \geq 0$ -ra az e_i értékű bélyegből legyen Andi gyűjteményében a_i , Bandiében pedig b_i darab. Itt a_i és b_i egyike esetleg 0. Andi gyűjteményének értékét A -val, Bandiét B -vel jelölve

$$\begin{aligned} A &= a_1 e_1 + \dots + a_n e_n, \\ B &= b_1 e_1 + \dots + b_n e_n. \end{aligned}$$

Könnyen ellenőrizhető, hogy fennállnak az alábbi azonosságok ($e_0 = 0$ volt!)

$$\begin{aligned} (1) \quad A &= (a_1 + \dots + a_n)(e_1 - e_0) + \dots + (a_i + \dots + a_n)(e_i - e_{i-1}) + \dots + a_n(e_n - e_{n-1}) \\ (2) \quad B &= (b_1 + \dots + b_n)(e_1 - e_0) + \dots + (b_i + \dots + b_n)(e_i - e_{i-1}) + \dots + b_n(e_n - e_{n-1}) \end{aligned}$$

A és B fenti alakjában a szorzatok első tényezői rendre a $0, e_1, e_2, \dots, e_n$ -nél drágább bélyegek számai a két gyűjteményben, így a feltétel szerint

$$a_i + a_{i+1} + \dots + a_n \leq 2(b_i + b_{i+1} + \dots + b_n)$$

minden i -re.

Mivel $e_i > e_{i-1}$, az egyenlőtlenség mindkét oldalát a pozitív $(e_i - e_{i-1})$ -gyel szorozva

$$(a_i + \dots + a_n)(e_i - e_{i-1}) \leq 2(b_i + \dots + b_n)(e_i - e_{i-1}) \quad i = 1, 2, \dots, n.$$

Ezeket összegezve (1) és (2) alapján éppen a bizonyítandó állítás adódik.

Megjegyzés. Az említett átalakítás – (1), illetve (2) – *Niels Henrik Abel* (1802-1829), a fiatalon elhunyt kiváló norvég matematikus nevéhez fűződik. Abel alapvető eredményeket ért el az analízis és az algebra területén, többek között ő adott elsőként teljes bizonyítást arra, hogy az ötöd- és magasabbfokú egyenletek általában nem oldhatók meg algebrai úton, tehát a gyökök nem fejezhetők ki az együtthatók és véges sok racionális konstans felhasználásával a négy alpművelet és a gyökkvonás segítségével.